

УДК 336.22

JEL Classification: H24, H25

DOI 10.35433/ISSN2410-3748-2024-1(34)-6

Medynska Tetyana
k.n.e, Profesor nadzwyczajny Katedry Finansów, Bezpieczeństwa
Gospodarczego, działalność bankową i ubezpieczeniową
Lwowski Uniwersytet Handlowo-Ekonomiczny,
starszy pracownik naukowy
AR „Instytut Studiów Regionalnych im M. I. Dolishnyi NAN Ukrainy”
<https://orcid.org/0000-0002-7998-4107>

Noginova Natalia
k.n.e, starszy wykładowca Katedry Finansów, Rachunkowości i Audytu
Uniwersytet Narodowy “Akademia Ostrogska”
<https://orcid.org/0009-0005-0384-7797>

Banakh Oleksandra
zwycięzca trzeciego stopnia (edukacyjnego i naukowego)
specjalność „Ekonomia”
AR „Instytut Studiów Regionalnych im M. I. Dolishnyi NAN Ukrainy”
<https://orcid.org/0009-0008-1217-4450>

Bandrivskiy Oleg
student studiów wyższych pierwszego na poziomie licencjackim
OPP „Administracja skarbową i celną”
Lwowski Uniwersytet Handlowo-Ekonomiczny

SYSTEMY PODATKOWE UKRAINY I POLSKI: CECHY WSPÓLNE I RÓŻNE

W artykule kompleksowo omówiono cechy wspólne i charakterystyczne systemu podatkowego Ukrainy i Polski, ze szczególnym uwzględnieniem podatków pośrednich, czyli: podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego oraz cel. Zbadano specyfikę opodatkowania głównych podatków bezpośrednich: podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Celem badania jest określenie cech wspólnych i charakterystycznych konstrukcji systemów podatkowych Ukrainy i Polski, funkcjonowania głównych podatków budżetotwórczych, ich stawek, warunków stosowania ulg podatkowych, a także możliwości wdrażania doświadczeń zagranicznych w celu usprawnienia krajowego systemu podatkowego. Metodologia badania obejmowała analizę porównawczą aktów prawnych, danych statystycznych oraz praktycznych aspektów funkcjonowania systemów podatkowych Ukrainy i Polski. Wyniki badania wykazały, że choć oba kraje stosują podobne rodzaje podatków pośrednich, to istnieją znaczne różnice w stawkach i podejściu do ich administrowania. Ustalono, że stawka VAT w Polsce wynosi 23%, w Ukrainie 20%, a progresywna skala podatku dochodowego od osób fizycznych stosowana jest w wysokości od 17% do 32%, w Ukrainie obowiązuje stała stawka 18% w zakresie podatku od zysków przedsiębiorstw w Polsce

podstawowa stawka wynosi 19%, natomiast w Ukrainie 18%. Autorzy artykułu stwierdzili także, że polski system podatkowy jest bardziej stabilny i przewidywalny, co przyczynia się do lepszego klimatu inwestycyjnego i wzrostu gospodarczego. W Ukrainie ustawodawstwo podatkowe charakteryzuje się częstymi zmianami i złożonością administracji, co stwarza dodatkowe wyzwania dla biznesu. Wnioski z badania podkreślają znaczenie reformy systemu podatkowego Ukrainy w celu zwiększenia jego przejrzystości, stabilności i efektywności. W szczególności zaleca się uproszczenie procedur administracji podatkowej z uwzględnieniem doświadczeń Polski oraz harmonizację prawa podatkowego ze standardami europejskim

Słowa kluczowe: system podatkowy, ulgi podatkowe, stawki podatkowe, value-added tax (VAT), podatek dochodowy osób fizycznych (PIT), podatek dochodowy od osób prawnych (CIT), analiza porównawcza systemów podatkowych.

СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ

У статті здійснено комплексне дослідження спільних та відмінних рис системи оподаткування в Україні та Польщі, зосереджуючись на непрямих податках, а саме: податку на додану вартість (ПДВ), акцизному податку, миту. Досліджено особливості оподаткування основних прямих податків: податку з доходів фізичних осіб (ПДФО) та податку на прибуток підприємств (ППП). Метою дослідження є визначення спільних та відмінних рис побудови податкових систем України і Польщі, функціонування основних бюджетоутворюючих податків, їх ставок, умов застосування податкових пільг, а також можливості впровадження зарубіжного досвіду з метою вдосконалення вітчизняної системи оподаткування. Методологія дослідження включала порівняльний аналіз законодавчих актів, статистичних даних та практичних аспектів функціонування податкових систем України та Польщі. Результати дослідження показали, що хоча обидві країни застосовують схожі види непрямих податків, існують значні відмінності у ставках та підходах до їх адміністрування. З'ясовано, що ставка ПДВ у Польщі становить 23%, тоді як в Україні – 20%, а також застосовується прогресивна шкала оподаткування доходів фізичних осіб за ставками від 17% до 32%, в Україні є фіксована ставка 18%, щодо податку на прибуток підприємств, у Польщі стандартна ставка складає 19%, в той час як в Україні – 18%. Автори статті також виявили, що польська податкова система є більш стабільною та передбачуваною, що сприяє кращому інвестиційному клімату та економічному зростанню. В Україні ж податкове законодавство характеризується частими змінами та складністю адміністрування, що створює додаткові виклики для бізнесу. Висновки дослідження підкреслюють важливість реформування податкової системи України з метою підвищення її прозорості, стабільності та ефективності. Зокрема, рекомендується спрощення процедур адміністрування податків з врахуванням досвіду Польщі та гармонізація податкового законодавства до європейських стандартів.

Ключові слова: податкова система, податкові пільги, ставки податків, податок на додану вартість (ПДВ), податок з доходів фізичних осіб (ПДФО), податок на прибуток підприємств (ППП), порівняльний аналіз податкових систем.

Określenie problemu. Integracja Ukrainy do Unii Europejskiej aktualizuje pytanie harmonizacji ojczyzstego podatkowego systemu do systemów opodatkowania krajów-członków UE.

Jednym z ważnych kierunków tej harmonizacji jest badanie i wprowadzenie zagranicznego doświadczenia kraju Polska, jak strategicznego europejskiego sąsiada,

dla doskonalenia podatkowego systemu Ukrainy, co pozwoli wyznaczyć ich wspólne cechy i inność.

Aktualność badania tego tematu warunkuje się szeregiem czynników :

- niski poziom podatkowej konkurencyjności Ukrainy, ponieważ, według danych Doing Business 2020 [1], Ukraina zajmuje 45 miejsce za wskaźnikiem spłaty podatków, co świadczy o znacznych problemach w tym zakresie;

- wysoki poziom cieniowej gospodarki, a mianowicie za szacunkami ekspertów, cieniowa gospodarka Ukrainy składa blisko 40% PKB [2], co negatywnie wpływa na budżetowe nadejścia i ogólny stan gospodarki;

- konieczność stymulacji ekonomicznego rozwoju, ponieważ doskonalenie podatkowego systemu może stać jednym z kluczowych instrumentów dla stymulacji inwestycyjnej działalności, stworzenia nowych etatów i polepszania dobrobytu ludności.

Analiza najnowszych badań i publikacji. Autorzy Popova I., Karnaukh. D., Sochka K., Sidelnikova L. [3, 4, 5] badają podatkowe systemy krajów UE w ogóle nie detalizując oddzielne kraje. Warto odznaczyć naukowe badanie takich autorów jak Tushkova V. i Zadorozhnia L. [6], które naprowadzają porównawczą charakterystykę stawek podatków w Ukrainie i Polsce, jednak, nie uściślają ulgową politykę Polski co do podatków, a także ubezpieczeniowych rat, które spłacają się płatnikami PIT.

Pytania podatkowej stymulacji innowacyjnej działalności w Ukrainie i Polsce w warunkach europejskiego wyboru badają Medynska T. i Cherevata R. [7], jednak autorami wzbierają pytania podatkowych preferencji w Polsce i Ukrainie co do podatku na dochód dla przedsiębiorstw które spełniają innowacyjną działalność i PIT, z osób które są zajęte w innowacyjnym procesie.

Cele artykułu. Celem naukowego artykułu jest badanie wspólnych cech i inności funkcjonowania podatkowych systemów Ukrainy i Polski, dokładne porównanie administrowania niebezpośrednich podatków w tych krajach, a także, badanie głównych podatków (CIT i PIT) w celu doskonalenia systemu opodatkowania Ukrainy w warunkach europejskiej integracji i harmonizacji

podatkowego ustawodawstwa.

Zestawienie materiału podstawowego. Ukraina i Polska zgłaszają się krajami-sąsiadami, a także mają mocne ekonomiczne i kulturalne łączniki. Wiele Ukraińców wyjechało do Polski na pracę, ponieważ średnia pensja w Polsce jest znacznie wyższa aniżeli w Ukrainie, a także, po początku wojny 24 lutego 2022 roku, Polska aktywnie pomagała ukraińskim uciekinierom i Ukrainie w obronie swojej suwerenności. Również, biorąc pod uwagę fakt, że Polska zgłasza się jedynym krajem Unii Europejskiej której nie obniżył się podczas ekonomicznego kryzysu 2008 roku, by chciałem przeanalizować właściwości opodatkowania Polski i porównać ją podatkowy system, z podatkowym systemem Ukrainy.

Dla początku porównamy skład i strukturę niebezpośrednich podatkowych nadejści w budżetach Polski i Ukrainy za 2022 rok i przeanalizujemy ich.

Tabela 1

Skład i struktura niebezpośrednich podatkowych nadejści w dochodach państwowych budżetów Polski i Ukrainy za 2022 rok

Państwo	VAT		Akcyza		Cło	
	Suma (mln. грн.)	Część, %	Suma (mln. грн.)	Część, %	Suma (mln. грн.)	Część, %
Ukraina	467001	26.13	102 352.9	5,73	26 245	1,47
Polska	2132914.3	46.4	725 938	15,8	75 271.5	1,6

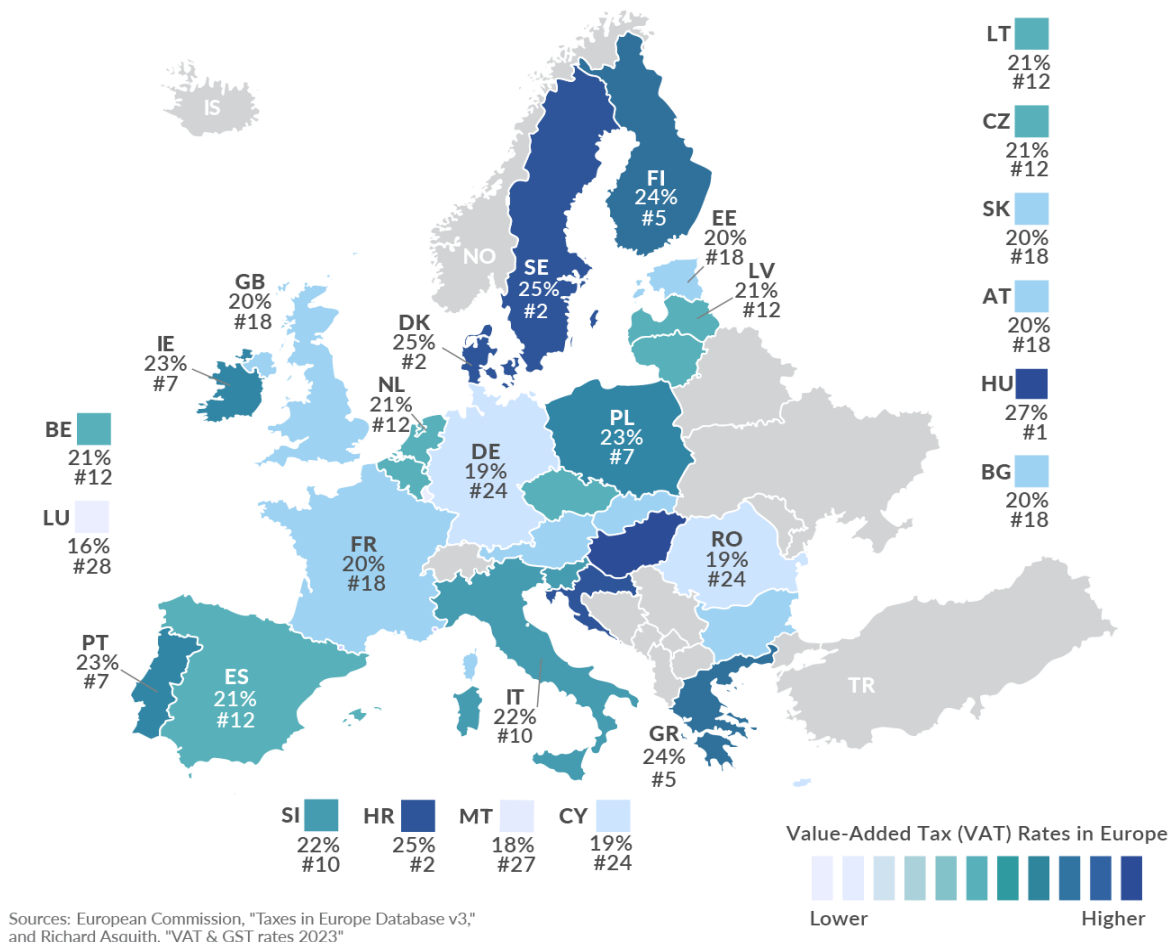
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych [5; 8].

Po przeanalizowaniu tabeli. 1 widać, że udział dochodów budżetowych z podatków pośrednich jest w Polsce znacznie wyższy. Tym samym udział podatku VAT w budżecie RP jest prawie 2 razy większy niż na Ukrainie, a udział podatku akcyzowego prawie 3. Warto jednak wziąć pod uwagę, że w okresie sprawozdawczym wprowadzono pełną Na Ukrainie toczyła się wojna, która spowodowała spadek aktywności zawodowej ludności.

VAT jest podatkiem budżetowym budżetu Ukrainy, administrowanym w formie elektronicznej i znajdującym się pod specjalnym i ścisłym nadzorem

państwowych organów podatkowych. Udział podatku VAT w dochodach budżetu państwa Ukrainy w 2021 r. wyniósł 41,4% ogółu dochodów podatkowych, w 2022 r. 26,13%, a w 2023 r. już tylko 18,5%, co wiąże się z inwazją na pełną skalę, czasowe okupowanie terytoriów, prowadzenie aktywnych działań wojennych w osadach, w których działały ukraińskie przedsiębiorstwa, wytwarzały i sprzedawały produkty oraz były płatnikami podatku VAT [9, s. 105].

Do dalszej analizy podatku VAT na Ukrainie i w Polsce możemy posłużyć się statystykami wizualnymi opublikowanymi przez międzynarodowy ośrodek badawczy Fundacja Podatkowa za rok 2023 na temat głównych stawek VAT w krajach Unii Europejskiej.

Rysunek. 1. Stawki podatku od wartości dodanej w krajach UE od 2023 roku

Źródło: na podstawie danych [10]

Wyraźnie widać, że podstawowa stawka wynosząca 23%, która obowiązuje w

Polsce, jest dość wysoka w krajach UE. Tylko Grecja, Finlandia (24%), Chorwacja, Szwecja i Dania (25%) mają wyższy wskaźnik. W Polsce obowiązują jednak szerokie stawki preferencyjne, w poniższej tabl. 2 możemy się z nimi zapoznać, a także porównać z tym podatkiem na Ukrainie.

Tabela 2**Tabela porównawcza stawek podatku od towarów i usług
w Ukrainie i Polsce**

Państwo	Ukraina	Polska
Podstawowa stawka VAT	20%	23%
Preferencyjne stawki VAT	14% – stawka na niektóre produkty rolne; 7% – stawka VAT na wyroby medyczne, leki; 0% – stawka eksportu.	8% – niektóre przetworzone produkty spożywcze, towary powszechnie stosowane w rolnictwie, towary związane z opieką zdrowotną, działalność związaną z budową i remontem budynków objętych programem mieszkalnictwa socjalnego, usługi gastronomii publicznej; 5% – podstawowe produkty spożywcze, książki papierowe i książki na innych nośnikach; 0% – eksport towarów oraz usługi transportu międzynarodowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych [8;10].

Analiza tabl. 2, można wyciągnąć pewne wnioski, że stawki preferencyjne w Polsce są w pewnym stopniu niższe niż na Ukrainie, a także istotnym pozytywnym aspektem jest to, że podstawowe produkty spożywcze (niektóre owoce i warzywa, pieczywo, nabiał, mięso, produkty zbożowe: mąka, kasze, makarony, niektóre napoje) podlegają opodatkowaniu według preferencyjnej stawki, co zmniejsza obciążenie podatkowe.

Na uwagę zasługuje polski program rządowy „Antyinflacyjna tarcza”, którego istotą jest obniżenie stawki VAT na niektóre grupy towarów, a mianowicie:

- podstawowe produkty spożywcze do 0%,
- paliwo do 8%,

- gaz ziemny do 0%,
- prąd i ciepło do 5%,
- nawozy do produkcji rolnej i środki ochrony roślin stosowane w produkcji rolnej do 0%.

Program ten zaczął działać 1 stycznia 2022 r. i był uchwalany do 31 lipca w celu ograniczenia inflacji na towary pierwszej potrzeby spowodowanej pandemią wirusa, jednakże w związku ze zbrojną agresją Federacji Rosyjskiej w Ukrainę rząd Republiki RP, w odniesieniu do niektórych kategorii towarów przedłużyła go do końca 2023 r. [12].

Pozostałe podatki pośrednie w Polsce, takie jak akcyza i cło, nie różnią się swoim charakterem i podstawą opodatkowania od podatków na Ukrainie, co wskazuje, że Ukraina reformuje swój system podatkowy zgodnie z wymogami Unii Europejskiej.

Jeśli weźmiemy pod uwagę podatki bezpośrednie, powinniśmy szczegółowo przeanalizować i porównać podatek dochodowy od osób fizycznych, który w Polsce nazywany jest PIT (Personal Income Tax). Poniższa tabl. 3 przedstawia charakterystykę porównawczą stawek tego podatku w Ukrainie i Polsce.

Tabela 3

Charakterystyka porównawcza stawek podatku dochodowego od osób fizycznych w Ukrainie i Polsce

Państwo	Ukraina	Polska
Stawka podatku	-18% bez względu na wysokość dochodu. -1,5% podatku wojskowego	Jeżeli roczny dochód jest mniejszy niż 120 000 zł – 12% Roczny dochód przekracza 120 000 zł – 32%.
Płatnik podatku	- osoba fizyczna będąca rezydentem, która uzyskuje dochody zarówno ze źródła pochodzenia na Ukrainie, jak i dochody zagraniczne; - osoba fizyczna niebędąca rezydentem, która uzyskuje dochód ze źródła pochodzenia na Ukrainie.	Osoby fizyczne, rezydenci i nierezydenci, posiadające źródła dochodu w Polsce.

Przedmiot opodatkowania	- dochody ze źródła ich pochodzenia na Ukrainie; - dochód (zysk) uzyskany ze źródeł spoza Ukrainy. (tylko dla mieszkańców).	Suma wszystkich dochodów uzyskanych w Polsce, z wyjątkiem dochodów niepodlegających opodatkowaniu.
-------------------------	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych [11; 12]

Obserwujemy z tabl. 3, że w Polsce obowiązuje progresywna skala opodatkowania dochodów osób fizycznych, tzn. jeżeli dochód podatnika nie przekracza 120 000 zł (1 009 272 hrywien według stawki NBU z dnia 09.10.2023 r.), wówczas stawka wynosi 12% minus kwota preferencyjnego podatku 3600 zł. Jeżeli roczny dochód przekracza ten limit, podatnik jest zobowiązany do zapłaty kwoty 10 800 zł + 32%, która liczona jest od dochodów powyżej progu 120 000 zł.

Jednocześnie nadal obowiązuje jednolita stawka podatku dochodowego od osób fizycznych wynosząca 19%, z której korzystają głównie osoby samozatrudnione.

Warto zaznaczyć, że w zakresie podatku PIT w Polsce istnieje system ulg dla młodych ludzi, a mianowicie jeżeli płatnik nie ukończył 26 roku życia i jego roczny dochód nie przekracza 85 528 zł (719 341 hrywien według oficjalnej stawki NBU), wówczas płatnik taki jest zwolniony z opodatkowania swoich dochodów [13].

Oprócz tego podatek pracownik od swoich dochodów opłaca składkę do ZUS, co z kolei stanowi opłatę na fundusz emerytalny, a także opłatę za płatne leki itp. Na składkę ZUS składają się następujące składniki:

- Emerytalny (zbiórka na fundusz emerytalny);
- Rentowy (ubezpieczenie rentowe);
- Zdrowotna (opłata składki zdrowotnej);
- Chorobowa (wpłata na fundusz zasiłków chorobowych).

Należy zaznaczyć, że składki te pracownik opłaca wspólnie z pracodawcą. Na tabl. 4 poniżej możemy zapoznać się z oprocentowaniem tych składek dla płatników-pracowników i pracodawców.

Tabela 4

Stawki składek do instytucji ubezpieczeniowych w Polsce (%)

Składki ZUS	Płaci pracownik	Płaci pracodawca	Razem
Emerytalny	9,76	9,76	19,52
Rentowy	1,5	6,5	8,0
Chorobowy	2,45	-	2,45
Zdrowotny	9,0	-	9,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych [15]

Według tabl 4, składkę na ubezpieczenie zdrowotne potrąca się z wynagrodzenia po opłaceniu wszystkich pozostałych składek, natomiast pozostałe składki naliczane są od miesięcznego wynagrodzenia.

Z opłat tych zwolnieni są studenci, a także uczniowie gimnazjów, którzy nie ukończyli 26. roku życia. Oznacza to, że student do 26. roku życia nie płaci żadnych podatków i składek od swoich dochodów [13].

Analizując system podatku dochodowego od osób fizycznych w Polsce należy zauważyć, że procent pobierany od wynagrodzenia pracownika w Polsce wraz ze wszystkimi składkami na ubezpieczenie jest wyższy niż na Ukrainie, jednak ulgi otrzymywane przez osoby do 26 roku życia są bardzo pozytywne praktykę, którą powinniśmy przyjąć.

W Polsce wprowadzono także ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną inwestycyjnie w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych – PIT i podatku dochodowego od osób prawnych – CIT [7, s. 1152]. Wykorzystywano je w celu ułatwienia zagranicznych zakupów technologicznych, czyli umożliwiały zmniejszenie części przychodów o połowę kosztów zakupu nowej technologii. Obniżenie świadczeń PIT i CIT nastąpiło ze względu na trudną, sformalizowaną procedurę ich stosowania.

W Ukrainie indywidualni przedsiębiorcy (FOP) płacą za pracownika następujące podatki i opłaty [11]:

- podatek dochodowy od osób fizycznych (18%);

- opłata wojskowa (1,5%).

Ponadto FOP dokonuje odliczenia w formie składki na fundusz emerytalny UE (22%).

Podatek zależy od minimalnego wynagrodzenia określonego w przepisach oraz od kwoty podatkowego świadczenia socjalnego (PSP), który jest stosowany i przypisany za rok bieżący, w 2024 r. wysokość minimalnego wynagrodzenia na Ukrainie wynosi [8]:

od 1 stycznia 2024 r. — 7100 UAH miesięcznie;

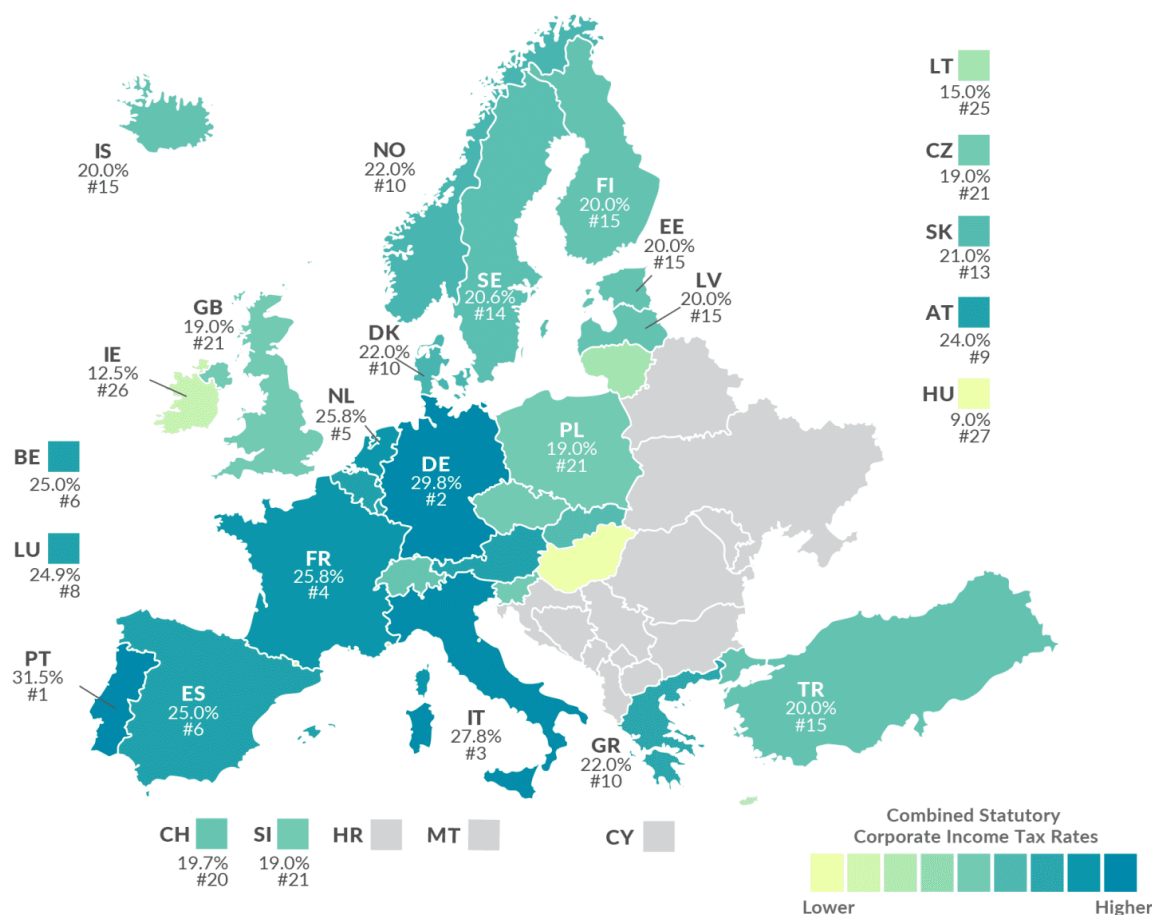
od 1 kwietnia 2024 r. — 8 000 UAH miesięcznie.

Od kwoty naliczonego wynagrodzenia potrąca się także podatek dochodowy od osób fizycznych i podatek wojskowy.

Ponieważ duża liczba osób na Ukrainie jest oficjalnie bezrobotna, należałoby wprowadzić do ustawodawstwa ulgi, podobnie jak w Polsce i innych krajach europejskich, aby zachęcić ludzi i przedsiębiorstwa do detynizacji gospodarki, co pozytywnie wpłynie na część dochodową budżetu.

Zaletą polskiego systemu podatku dochodowego od osób fizycznych jest także progresywna skala stawek. Na Ukrainie płatnicy płacą stały procent podatku od swoich dochodów bez względu na wysokość dochodów, o tyle w Polsce osoby osiągające wyższe dochody płacą wyższy procent podatku dochodowego od osób fizycznych, co jest pozytywnym aspektem w ochronie socjalnej najsłabszych grup społecznych. populacja.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na system opodatkowania dochodów osób prawnych. W Polsce podatek ten nosi nazwę CIT (Corporate income Tax) i charakteryzuje się progresywną skalą podatkową. Podstawowa stawka wynosi 19% i jest wyższa niż na Ukrainie, gdzie wynosi 18%. Jednak choć skala progresywna jest wyznacznikiem europejskiego systemu podatkowego, stawka tego podatku w Polsce należy do najniższych wśród krajów UE.

Rysunek 2. Stawki podatku dochodowego od osób prawnych w krajach UE od 2023 roku

Źródło: na podstawie danych [16]

Na rys. 2, utworzonej przez wspomnianą już organizację Tax Foundation, możemy przeanalizować główne stawki podatku dochodowego od osób prawnych w Europie. Analizując to widzimy, że jedynie Węgry (19%) i Litwa (15%) mają niższy wskaźnik niż Polska. Jednak patrząc na poziom tej stawki podatku w takich krajach jak Portugalia (31,5%), Niemcy (29,8%) i Włochy (27,8%), obciążenia podatkowe przedsiębiorstw w Polsce nie są tak duże, jak w wymienionych krajach.

W Polsce obowiązuje także system świadczeń zmniejszających obciążenia podatkowe nowo powstałych lub małych przedsiębiorstw. Preferencyjna stawka tego podatku wynosi 9%, a podstawą obliczenia jest różnica pomiędzy przychodami a wydatkami (w tym innymi wydatkami niezwiązanymi z działalnością operacyjną, a mianowicie: wydatkami na paliwo, wydatkami na zakwaterowanie w czasie podróży

służbowych itp.). Podstawowym warunkiem dokonania ww. wydatków jest wystawienie faktur za te usługi na spółkę.

Preferencyjna stawka przyznawana jest na okres 1 roku przedsiębiorstwu rozpoczynającym działalność, przy czym w przypadku małego przedsiębiorstwa (do 2 000 000 EUR obrotu rocznie) taki podmiot gospodarczy może pozostać na preferencyjnej stawce po zakończeniu tego okresu. Jeżeli roczny obrót przedsiębiorstwa przekracza 2 000 000 euro, wówczas spółka taka płaci podatek dochodowy według stawki 19% [16].

Istnieje również forma podatku dochodowego od osób prawnych zwana „estońskim CIT”. Nazwa ta wzięła się stąd, że w latach 90. XX w. amerykańscy ekonomiści zaproponowali Estonii taki system opodatkowania, który już na początku XXI w. sprawdził się pozytywnie. Jej istota jest następująca: jeżeli podmiot gospodarczy spełnia listę określonych wymogów, a mianowicie: właścicielami spółki są wyłącznie osoby fizyczne, dochód pasywny nie przekracza 50% całości przychodów oraz spółka posiada zarejestrowanych pracowników w swoim składzie, wówczas taka firma będzie mogła przejść na tę formę opodatkowania.

Spółki korzystające z „estońskiej formy opodatkowania CIT” w zależności od rocznego obrotu płacą podatek według następujących stawek [18]:

- jeżeli obrót nie przekracza 2 000 000 euro - 10%;
- jeżeli obrót przekracza 2 000 000 euro - 20%.

Jednakże płatnicy tego podatku korzystają z preferencyjnego opodatkowania wypłat dywidend. Członek spółki należącej do „małych” płatników płaci 10% podatku od wypłaty dywidendy, natomiast członek spółki, której roczny obrót przekracza 2 000 000 euro, płaci 5% podatku od dywidendy.

Zatem w ogólnym systemie opodatkowania CIT małe przedsiębiorstwa płacą 9% podatku dochodowego i 19% podatku dochodowego od dywidend. W sumie trzeba zapłacić 28%. W systemie „estońskiego CIT” [17] podatek dochodowy dla małych przedsiębiorstw wynosi 10%, a kolejne 10% płacone jest z dochodów z dywidend, co daje w sumie 20%, czyli o 8% większą rentowność. Duże przedsiębiorstwa płacą 19% podatku dochodowego i 19% podatku dochodowego w

ramach ogólnego systemu podatkowego, czyli muszą zapłacić 38%. O ile w estońskim systemie CIT podatek dochodowy wynosi 20%, a podatek dochodowy wynosi 5%, co razem daje 25%, o tyle dla dużych przedsiębiorstw różnica wynosi 13%.

I choć podstawowa stawka podatku dochodowego na Ukrainie jest o 18% i 1% niższa niż w Polsce, to dużym atutem jest system świadczeń, czyli obniżona stawka dla małych firm i firm, które dopiero zaczynają rozwijać swoją działalność. Polski system podatkowy na tle ukraińskiego. Pozwala to na ożywienie działalności gospodarczej, a także zachęca małe przedsiębiorstwa do wychodzenia z szarej strefy.

Wniosek. Analizując przedstawiony powyżej materiał można dojść do wniosku, że na Ukrainie w porównaniu do innych krajów europejskich, główne stawki podatkowe są niższe, co powinno przyczynić się do zmniejszenia presji podatkowej na ludność i podmioty gospodarcze, jednak wiele podmioty gospodarcze w dalszym ciągu pozostają w cieniu i szukają sposobów na ukrycie obiektów opodatkowania.

Patrząc na fakt, że Ukraina podąża za przemianami rynkowymi oraz nowoczesnymi zasadami budowy i rozwoju gospodarki kraju zaledwie przez 30 lat niepodległości, system podatkowy kraju wymaga dalszej integracji z przestrzenią europejską. Zwracając uwagę na współczesne wyzwania i zagrożenia, jakim jest pandemia koronawirusa oraz inwazja na rosję na pełną skalę i naruszanie granic państwowych, konieczne jest wykorzystanie doświadczeń zagranicznych w zakresie uproszczeń podatkowych i wprowadzenia szerokiego systemu preferencyjnych stawek stawki na cele powojennej odbudowy i rozwoju biznesu.

Doświadczenie Polski w stymulowaniu małych, nowo powstających przedsiębiorstw ma wystarczający wpływ na uzupełnienie dochodów budżetowych kraju, dlatego zrównoważona stymulująca lub ograniczająca polityka podatkowa Ukrainy w okresie kryzysu przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości, co doprowadzi do detynizacji dochodów obywateli „wynagrodzenia w kopertach”, a także skierowanie zgromadzonych środków budżetowych na zaopatrzenie i wsparcie społecznie bezbronnych grup ludności, których z obiektywnych powodów jest coraz

liczniej.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Doing Business 2020. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/688761571934946384/pdf>.
2. Центр економічної стратегії. Економіка України. URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-2023-tracker-overview//>
3. Попова І., Карнаух Д. Порівняльна характеристика систем оподаткування. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/31066/1/244-249.pdf>.
4. Сочка К. А. Порівняльний аналіз податкових доходів бюджетів окремих країн ЄС та Державного бюджету України. *Науковий вісник Ужгородського Університету*, 2023. № 1(61). С. 154-160.
5. Сідельникова Л. П. Українські та європейські реалії системи непрямого оподаткування. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/327/10094/2101inline1>.
6. Тушкова В., Задорожня Л. Порівняльний аналіз податкової системи Польщі і України. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/145c85ad-0d1f-4d3b-9a6f-39311c3f449e/content#page=174>.
7. Мединська Т. В., Черевата Р. Ю. Податкове стимулювання інноваційної діяльності в Україні та Польщі в умовах європейського вибору. *Економіка та суспільство*. 2017. № 13. С. 1149-1156.
8. Мінфін. Доходи Державного бюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>.
9. Мединська Т. В., Боднарюк І. Л., Ногінова Н. М., Бартко М. Т. Фіскальна роль непрямого оподаткування у формуванні доходів бюджету держави. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка»: науковий журнал. 2024. № 32 (60). С. 102-108.
10. Tax Foundation. 2023. VAT Rates in Europe. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/eu/value-added-tax-2023-vat-rates-europe/>.
11. Податковий кодекс України. URL: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-v--podatok-na>

dodanu-vartist/.

12. Stawki podatkowe VAT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/vat/stawki-podatkowe/>.

13. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. Rządowa Tarcza Antyinflacyjna. URL: <https://www.gov.pl/web/chronimyrodziny/rzadowa-tarcza-antyinflacyjna>.

14. Stawki podatkowe PIT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/pit/stawki-podatkowe/>.

15. Odliczenia składek ZUS. URL: <https://www.pit.pl/odliczenia-skladek-zus/>.

16. Tax Founfation. 2023. Corporate Income Tax Rates in Europe. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/eu/corporate-tax-rates-europe-2023/>.

17. Stawki podatkowe CIT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/cit/stawki-podatkowe/>.

18. Estoński CIT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/cit/estonski-cit/>.

BIBLIOGRAFIA:

1. Doing Business 2020. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/688761571934946384/pdf>.

2. Centrum strategii gospodarczej. Gospodarka Ukrainy. Adres URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-2023-tracker-overview//>.

3. Popova I., Karnaukh D. Charakterystyka porównawcza systemów podatkowych. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/31066/1/244-249.pdf>.

4. Sochka K. A. Analiza porównawcza dochodów podatkowych budżetów poszczególnych krajów UE i budżetu państwa Ukrainy. Biuletyn Naukowy Uniwersytetu Użhorodzkiego, 2023. Nr 1(61). S. 154-160.

5. Sidelnikova L. P. Ukraińska i europejska rzeczywistość systemu podatków pośrednich. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/327/10094/2101inline1>.

6. Tushkova V., Zadorozhnyia L. Analiza porównawcza systemu podatkowego Polski i Ukrainy. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/145c85ad-0d1f-4d3b-9a6f-39311c3f449e/content#page=174>

7. Medynska T. V., Cherevata R. Yu. Stymulacja podatkowa działalności innowacyjnej na Ukrainie i w Polsce w warunkach wyboru europejskiego. *Gospodarka i społeczeństwo*. 2017. № 13. S. 1149-1156.
8. Ministerstwo Finansów. Dochody budżetu państwa Ukrainy. Adres URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>.
9. Medynska T. V., Bodnaryuk I. L., Noginova N. M., Bartko M. T. Fiskalna rola podatków pośrednich w kształtowaniu dochodów budżetu państwa. *Notatki naukowe Uniwersytetu Narodowego „Akademia Ostrogska”*. Seria „Ekonomia”: czasopismo naukowe. 2024. № 32 (60). S. 102-108.
10. Tax Foundation. 2023. VAT Rates in Europe. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/eu/value-added-tax-2023-vat-rates-europe/>.
11. Ordynacja podatkowa Ukrainy. URL: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-v--podatok-na-dodanu-vartist/>.
12. Stawki podatkowe VAT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/vat/stawki-podatkowe/>.
13. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. Rządowa Tarcza Antyinflacyjna. URL: <https://www.gov.pl/web/chronimyrodziny/rzadowa-tarcza-antyinflacyjna>.
14. Stawki podatkowe PIT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/pit/stawki-podatkowe/>.
15. Odliczenia składek ZUS. URL: <https://www.pit.pl/odliczenia-skladek-zus/>.
16. Tax Founfation. 2023. Corporate Income Tax Rates in Europe. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/eu/corporate-tax-rates-europe-2023/>.
17. Stawki podatkowe CIT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/cit/stawki-podatkowe/>.
18. Estoński CIT. URL: <https://www.podatki.gov.pl/cit/estonski-cit/>.

Стаття надійшла до редакції 02.05.2024